

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia:
ann.fryksdahl@regeringskansliet.se.

Fi2025/02401

Konkurrensverkets rapport 2025:8 *Nya grindvaktssystem i LOV – förslag som bidrar till att motverka kriminella och oseriösa leverantörer i valfrihetssystem*

Förvaltningsrätten i Stockholm anser att det finns skäl att se över utformningen av den föreslagna bestämmelsen om skyldighet att genomföra en fördjupad granskning i 8 kap. 1 a § första stycket lagen (2008:962) om valfrihetssystem, LOV. Den bestämmelse som föreslås har följande lydelse.

Om den upphandlande myndigheten har skäl att misstänka att en sökande inte uppfyller förutsättningarna för godkännande enligt 1 § ska myndigheten genomföra en fördjupad granskning.

Av 8 kap. 1 § LOV (i den lydelse som föreslås i rapporten) följer att den upphandlande myndigheten ska godkänna samtliga sökande som uppfyller de krav som angetts i annonsen och förfrågningsunderlaget och som inte har uteslutits med stöd av 7 kap. 1–4 §§.

Konkurrensverket för fram att syftet med den föreslagna bestämmelsen i 8 kap. 1 a § första stycket LOV i huvudsak är att ge den upphandlande myndigheten en möjlighet att genomföra ytterligare utredningsinsatser när det finns konkreta indikationer på att en sökande inte bedriver en seriös verksamhet, men där det inte finns tillräckligt underlag för att till exempel utesluta sökanden.

Av den föreslagna bestämmelsens ordalydelse framgår dock inte att den fördjupade granskningen endast ska avse situationer när den upphandlande myndigheten har skäl att misstänka att det finns grund för att utesluta en sökande. Bestämmelsen kan i stället, mot bakgrund av vad som framgår av 8 kap. 1 §, läsas som att den upphandlande myndigheten är skyldig att genomföra en fördjupad granskning i alla situationer när den överväger att inte godkänna en sökande. Därmed skulle bestämmelsen i sin föreslagna lydelse kunna tolkas som en skyldighet för den upphandlande myndigheten att genomföra en fördjupad granskning exempelvis när det finns skäl att misstänka att en sökande, till följd av brister i ansökan, inte uppfyller ett krav på teknisk eller yrkesmässig kapacitet som följer av förfrågningsunderlaget. En sådan ordning förefaller inte vara vad som har

avsetts. Den riskerar därtill att ge upphov till situationer som inte är förenliga med likabehandlingsprincipen i och med att vissa sökande skulle kunna ges en förnyad möjlighet att komplettera sina ansökningar inom ramen för en fördjupad granskning.

Förvaltningsrätten anser därtill att det kan behöva klargöras i vilka situationer som skyldigheten att genomföra en fördjupad granskning inträder, både enligt 8 kap. 1 a § LOV och enligt den föreslagna bestämmelsen om fördjupad granskning av en redan godkänd leverantör i 11 kap. 3 § LOV. Exempelvis är det inte helt tydligt om bestämmelserna ger utrymme för den upphandlande myndigheten att avstå från att genomföra en fördjupad granskning om det framstår som klarlagt att det finns grund för utslutning. Skyldigheten för den upphandlande myndigheten att genomföra en fördjupad granskning skulle alltså kunna läsas som en motsvarande rättighet för en sökande eller en leverantör att få genomgå ytterligare granskning innan den upphandlande myndigheten beslutar att inte godkänna sökanden eller att avsluta kontraktet med leverantören. Förvaltningsrätten anser alltså att bestämmelsernas ordalydelse bör ses över för att undvika tolknings- och tillämpningsproblem.

När det kommer till förslagets konsekvenser gör Konkurrensverket bedömningen att förslagen inte kommer att påverka det totala antalet upphandlingsmål i förvaltningsdomstolarna mer än marginellt. Förvaltningsrätten anser dock att viss försiktighet bör iaktas när en jämförelse görs mellan mål om skadestånd i allmän domstol och mål om ansökan om rättelse med anledning av ett avslutat kontrakt i förvaltningsdomstol. Den föreslagna skyldigheten för upphandlande myndigheter att i vissa fall avsluta kontrakt med leverantörer bör leda till att fler kontrakt hävs än vad som är fallet i dag. En ansökan om rättelse avser även en helt annan rättsföljd än en talan om skadestånd, vilket innebär att incitamenten för en leverantör att ansöka om rättelse kan vara större än för att väcka talan om skadestånd. Förvaltningsrätten anser mot denna bakgrund att Konkurrensverket kan ha underskattat den förväntade måltillströmningen hos förvaltningsdomstolarna. Domstolarna måste garanteras nödvändiga medel för att kunna hantera en ökad måltillströmning.

Förvaltningsrätten har i övrigt, utifrån de aspekter som domstolen har att beakta, inga synpunkter på förslaget.

Detta yttrande har beslutats av rådmannen, tillika stf. avdelningschefen, Mats Mossfeldt efter föredragning av förvaltningsrättsfiskalen Anna Mohlin. I beredningen har även rådmannen Jonatan Wahlberg deltagit.

Mats Mossfeldt

Anna Mohlin